



ПРИВРЕДНА  
КОМОРА  
СРБИЈЕ

# е БИЛТЕН

Удружење за сточарство и прераду сточарских производа

III  
квартал

20  
18.



јул - септембар 2018.

## УВОДНИК

Билтени удружења Привредне коморе Србије сектора пољопривреде, индустрије и услуга представљају тромесечне анализе економских трендова и актуелности у привреди.

Кроз билтене информишемо чланице коморског система, представнике пословне заједнице и стручне јавности о секторским и макроекономским темама, пословним и статистичким показатељима за водеће привредне гране, активностима удружења и услугама Привредне коморе Србије. Циљ је да подстакнемо представнике привреде да покретањем иницијатива усмереним на унапређење пословног амбијента утичу на креирање стабилних и одрживих услова пословања.


Очекујемо да коморски билтени допринесу бољој видљивости секторских информација, активности и подршке националне пословне асоцијације привреди, унапређењу конкурентности и јачању поверења у домаћи привредни амбијент и економију. Припремљене информације, вести и анализе објављене у билтенима креиране су у склопу заједничких активности јединственог коморског система и привреде Србије. У анализама су коришћени званични подаци домаћих и страних институција, објављени крајем сваког календарског тромесечја у години.

Сви претходно објављени билтени доступни су на сајту [Привредне коморе Србије](#).

Јелена Васић,  
уредник



Ненад Будимовић,  
секретар



У организационој шеми Привредне коморе Србије, у Сектору пољопривреде послује Удружење за сточарство и прераду сточарских производа које је формирано почетком 2017. године. У оквиру Удружења формирано је десет пословно интересних асоцијација, Групација, чији су чланови привредна друштва груписана по шифрама делатности из ове области. Такође, на територији целе Србије основано је и деветнаест секција чији су чланови представници кланично – прерађивачке и млекарске индустрије.

Кроз рад нашег Удружења у току године покренуто је много иницијатива привреде које се односе на усаглашавање законодавне регулативе у циљу уређења привредног амбијента, уз велики број наступа на међународним и домаћим сајмовима које је ПКС подржала, велики број тренинга привредника на теме које су актуелне у процесу приступања ЕУ. У комуникацији са медијима увек је потенцирана добра страна привреде и перспектива сточарства и прераде сточарских производа. Поред великог броја састанака у ПКС, реализовано је и преко 300 посета компанијама које припадају овом Удружењу.

Посебно смо поносни на иницијативу и реализацију манифестације „Најбоља Српска кобасица“ која је изнедрила званичну заштиту квалитета овог производа у наредних десет година.

Импресум: Билтен Привредне коморе Србије; Издавач: Привредна комора Србије, Центар за стратешке анализе, аналитику, планирање и публикације, Ресавска 13-15, 11000 Београд, тел. (011) 3300-923, web: <http://www.pks.rs>, e-mail: [analitika@pks.rs](mailto:analitika@pks.rs).

Уредник: Јелена Васић; Извршни уредник: Маја Вуковић; Редакција: Бојан Станић, Оливера Коминац, Наташа Кецман, Ненад Будимовић, Јасна Стевановић, Мирјана Мишчевић, Дијана Михајловић-Монтиљо, Марко Ковачевић, Кристина Ђурић, Ана Стојановић, Душан Стокић; Лектура и коректура: Служба за информисање и односе са јавношћу ПКС; Дизајн: Марија Младеновић; Компјутерска обрада: Стеван Шормаз; Маркетинг: [marketing@pks.rs](mailto:marketing@pks.rs).

Билтени ПКС се објављују тромесечно.

Напомена: Анализе у билтенима ПКС су ауторског карактера и не одражавају нужно став Привредне коморе Србије.

с 2018. Центар за стратешке анализе, аналитику, планирање и публикације

Сва права су задржана. Ниједан део ове публикације не може бити репродукован нити смештен у систем за претраживање или трансмитован у било ком облику, електронски, механички, фотокопирањем, снимањем или на други начин, без претходне писмене дозволе издавача.



## У овом броју

<b>Активности Удружења за сточарство и прераду сточарских производа</b> .....	4
Седнице, конференције, сајмови, презентације, пословни сусрети, семинари	
<b>Регио инфо</b> .....	8
<b>Привредна активност у делатности сточарства и преради сточарских производа</b> .....	9
Цене репродукционог материјала, средстава рада и услуга у пољопривреди	
Произвођачке цене пољопривредних производа	
Запосленост	
Зараде	
Спољна трговина	
Стране директне инвестиције	
<b>Привредна активност - макроекономски осврт</b> .....	16
<b>Заступање интереса привреде – регулативе и иницијативе</b> .....	19
Прописи објављени у претходном периоду	
Преглед покренутих и реализованих иницијатива	
Радне групе	
	19
<b>У фокусу</b> .....	
Предлог мера за унапређење кланичне индустрије и индустрије прераде меса у Србији	
Рибарство	
Апели чланица Групације носилаца дозвола и дистрибутера ветеринарских лекова	
Апикултура Србије у успону	
	23
<b>Подршка привреди</b> .....	
Програми подршке пословању привреде	
Најбржи пут до инопартнера	
СЕ знак и Српски знак усаглашености – доказ безбедности вашег производа	
Едукација	
	31
<b>Методолошке напомене</b> .....	32
<b>Удружење за сточарство и прераду сточарских производа</b> .....	33
<b>Контакт</b> .....	





## Активности Удружења за сточарство и прераду сточарских производа

**Седнице, конференције, сајмови, презентације, пословни сусрети, семинари**



### **Седнице Групације носилаца дозвола и дистрибутера ветеринарских лекова**

Чланице произвођача, дистрибутера, заступника и званичних представништва ветеринарских лекова одржале су 11. јула 2018. године седницу Групације носилаца дозвола и дистрибутера ветеринарских лекова. На дневном реду били су проблеми у примени Одлуке о висини и начину плаћања надокнада за послове Агенције за лекове и медицинска средства Србије („Службени гласник РС“, бр. 52/05 и 75/06). Закључено је да се министру Министарства пољопривреде шумарства и водопривреде упуту допис о проблемима у примени Одлуке о утврђивању висине и начину плаћања тарифа за услуге Агенције за лекове и медицинска средства Србије („Сл. гласник РС“, бр. 95/17). Према Управи за ветерину покренута је иницијатива за формирање Радне групе за израду посебног закона о ветеринарским лековима и медицинским средствима који се употребљавају у ветеринарској медицини.

У Привредној комори Србије је 9. августа 2018. године одржана хитна седница Групације носилаца дозвола и дистрибутера ветеринарских лекова, друга у трећем кварталу 2018. године. На седници су присуствовали представници Управе за ветерину Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, чланице произвођача, дистрибутера, заступника и званичних представништва ветеринарских лекова. Хитна седница Групације организована је на основу проблема плаћања фактура за услуге фармаковигиланце за ветеринарске лекове, за које не постоје подзаконска акта како би се утврдио начин вршења услуге од стране АЛИМС-а. Како је у дискусији истакнуто, проблеми који настају спровођењем Одлуке о висини и начину плаћања надокнада за послове Агенције за лекове и медицинска средства Србије („Службени гласник РС“, бр. 52/05 и 75/06), односе се на висину тарифа, али и због начина обрачунавања (исти лек, али различита паковања и сл.) Проблеми, као нпр. додатни трошкови, се појављују и због наплаћивања услуга за праћење фармаковигиланце и за лекове који се не налазе у промету на тржишту (наплата на основу постојећих решења). Представници Управе за ветерину су присутне упознали са процедурама израде прописа и аката и значају сарадње свих заинтересованих страна на решавању тренутне ситуације. Када је у питању чињеница да није донет правилник за област фармаковигиланце за ветеринарски лек, предложена је израда овог прописа по хитном поступку уз заједнички рад надлежних лица из Управе за ветерину, АЛИМС, стручњака, представника ВКС и Групације, као и других правилника (правилник о контроли квалитета ветеринарских лекова). У оквиру дискусије, договорено је да се Управи за ветерину упуту иницијатива за формирање Радне групе за израду неопходних подзаконских аката за област ветеринарских лекова, затим, упутити иницијативу директору Управе за ветерину за формирање Радне групе за хитно утврђивање и доношење подзаконских аката за област ветеринарских лекова (фармаковигиланца, контрола квалитета - измене критеријума за вакцине итд.) уз ревизију важећих. Организовати састанак са министром, покренути иницијативу за спровођење члана 12. Закона о лековима и медицинским средствима, у циљу израде свеобухватног образложења за покренуте иницијативе – доставити све упоредиве информације (анализа утицаја цена на конкурентност, подаци о поступцима регистрације – цена и начин, на иностраним тржиштима, цене улазних фактура са ценама контрола квалитета приликом увоза и сл.) и ангажовати екстерну адвокатску канцеларију за потребе заступања у случајевима судског спора. Чланице Групације и представници надлежног министарства са представницима ПКС, Удружења за сточарство и прераду сточарских производа, 28. септембра 2018. године одржали су трећу седницу Групације носилаца дозвола и дистрибутера ветеринарских лекова, у трећем кварталу текуће године. Дневни ред седнице били су актуелни проблеми ових привредних субјеката у вези је са спровођењем важеће Одлуке о тарифама за услуге АЛИМС-а, донете ван прописаних законских услова (закон о лековима и закон о јавним агенцијама).



Имајући у виду надлежност министра који је задужен за послове ветеринарства, очекује се подршка у добијању званичног става Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, с обзиром на то да Министарство здравља најављује процедуре измене важећег, јединственог, закона о лековима, тј. издвајање лекова за хуману медицину од лекова који се употребљавају у ветеринарској медицини (медицинска средства су од 2017. године одвојена).

### **Седница Секције узгајивача оваца и коза**

Седница Секције узгајивача оваца и коза Групације за сточарство и прераду сточарских производа одржана је 23. јула 2018. године у PKS – РПК Зајечарског и Борског управног округа. Учесници на седници били су чланице секције – примарни произвођачи оваца и коза, представници ветеринарских станица, локалне самоуправе и ВСИ Зајечар. Конституисана је Секција узгајивача оваца и коза, извршен избор председника и заменика председника секције, разматрано стање овчарске производње и могућности коришћења подстицајних средстава за набавку квалитетних грла оваца и коза локалних самоуправа за 2018. годину.

### **Проширена седница Одбора Групације кланичне индустрије - производња, обрада и конзервисање меса и производа од меса**

На дневном реду проширене седнице Одбора Групације кланичне индустрије - производња, обрада и конзервисање меса и производа од меса, одржане 30. августа 2018. године, главне теме биле су: заузимање јединственог става сектора меса у вези са субвенцијама за унапређење сточарства, потреба да се све системске мере размотре детаљније, укључујући преглед унутар региона и разлоге колебања цена на тржишту меса и прерађевина од меса, потребу унапређења законодавног оквира у делу узгоја животиња, констатован је недостатак едукативних скупова на региону, чест пример укључивања људи који немају довољно сазнања о тову грла. Прикупљени су коментари и мишљења са региона и предложено је следеће: иницирати укидање ограничавајућим одредбама, иницирати уједначавање стопе ПДВ у области сточарства (нпр. неједнака цена за товно грло због ПДВ-а приликом продаје грла, ако је грло из система правног лица обрачун је са ПДВ-ом, док је нижа цена грла са пољопривредног газдинства које није у систему ПДВ-а); како правни субјекти до сада никада нису имали право на субвенције државе по хектару земље, а право на субвенцију државе ретко када имају и када је упитању куповина пољопривредне механизације; субвенције треба увести за куповину телади и ремонт објеката, потребно је радити и на стимулацији извоза прерађевина од меса, кроз субвенције това грла која улазе у прерадне системе и намењене су извозу (по типу активног оплемењивања), треба бити опрезан код повећања цене код това јунади за тов, јер ако се извезу велике количине неће бити довољно јунетине за домаће потребе, ако је постављени циљ Седнице - унапређење сточарства, потребно је предложити и повећање субвенција за млеко, јер ће ова мера допринети повећању броја крава, самим тим и телади, а то повећању броја јунади, у аграрном буџету направити позицију за унапређење животне средине, споредни производи пореклом од животиња су у развијеним земљама под контролом државе и обезбеђена је помоћ државе, значајно је иницирати повећање субвенција, пре свега због неравноправног положаја узгајивача стоке у односу на земље у окружењу које имају много значајније субвенције, неопходно је радити на захтеву за редовне исплате субвенција, кашњења исплате субвенција су и до годину дана, приказ региона у циљу рејонизације и субвенционисање реалних производњи на основу природних ресурса са региона, али и набавка грла према реалним способностима раса према датом региону (укључујући и конверзију хране), потребно је увећати износе за тов јунади са 10 на 20 хиљада РСД, с тим што би се са накнадних 10 хиљада РСД односило на јунад која су у ланцу извоза јунећег меса - може се посматрати и као селективна мера и неће допринети унапређењу укупног сточарства.



### **Седница Секције узгајивача оваца и коза ПКС – РПК Зајечарског и Борског управног округа и Групације за сточарство и прераду сточарских производа**

У ПКС – РПК Зајечар, током августа 2018. године одржана је седница Секције узгајивача оваца и коза ПКС и Групације за сточарство и прераду сточарских производа. На седницама су присуствовали чланице Секције – примарни произвођачи оваца и коза, представници ветеринарских станица, локалне самоуправе, ВСИ Зајечар.

### **Електронска Седница Групације за рибарство**

Електронска Седница Групације за рибарство одржана је 19. септембра 2018. године. Чланови Групације за рибарство по дневном реду извршили су замену представника Групације за рибарство. Чланови Групације за рибарство обавештени су да је досадашњи председник Групације за рибарство престао са радом у компанији ДТД Рибарство. Компанија ДТД Рибарство ће наставити активно учешће у раду Групације за Рибарство и другим групацијама. Предложено је да представник компаније ДТД Рибарство буде председник Групације за рибарство, Удружења за сточарство и прераду сточарских производа ПКС.



### **Субвенције у пчеларству**

У Привредној комори Србије, 9. јула 2018. године одржан је састанак са представницима фирме „MG Natural“ у вези са пружањем информација о суфинансирању производње за младе испод 40 година, према Правилнику о изменама правилника о подстицајима и програмима за диверсификацију дохотка и унапређење квалитета живота у руралним подручјима кроз подршку младим пољопривредницима („Службени гласник РС“ број 50/18 од 29. јуна 2018. године). Констатовано је да фирма „МГ Натурал“ може да конкурише за повраћај средстава у области пчеларства.

### **Признавање ветеринарских сертификата са Холандијом**

На састанку са представницима Регистроване фарме за узгој европског визона (нерц) „Благојевић“, одржаном 10. јула 2018. године у просторијама Привредне коморе Србије, разматрани су проблеми у вези са признавањем ветеринарских сертификата Србије у Холандији. Фирма „Благојевић“ поред дораде и штављења коже има и регистровану фирму за прераду коже. У контакту са Амбасадом Холандије, изнађен је скраћени поступак за међусобно признавање ветеринарских сертификата уз услове које фирма инвеститор из Холандије треба да достави.

### **Састанак са „ТЕРА Комерц“**

На састанку са власником фирме „ТЕРА Комерц“, 5. јула 2018. године разматрани су предлози за Савет за БДП. Предложена је рејонизација и субвенционисање реалних производњи на основу природних ресурса региона. Ради информације и поређења, истакнуто је да се од самог настанка ЕУ прати привредни развој земаља по регионима. У оквиру мера подршке врло је значајна селективност која имплицира рационално коришћење аграрног буџета као и поново преиспитивање мера аграрне политике у делу субвенција за унапређење сточарства. У том смислу потребно је размотрити увођење стимулација за обрт стада и увећање износа за тов јунади са 10 на 20 хиљада РСД, с тим што би се накнадних 10 хиљада РСД односило на јунад у која су у ланцу извоза јунећег меса. Такође, експанзија овчије производње, која се подстиче националним мерама је у противречности са регистрованим објектима за извоз овчијег меса које у овим случајевима завршава на домаћем тржишту. Живе животиње није могуће извозити преко територије ЕУ.

### **Секвенционери нове генерације**

У Зрењанину је 29. августа 2018. године одржан састанак са представницима фирме „Elta 90 MS“ са дневним редом ЕЛИСА и ПЦР тестови у детекцији ГМО и ДНК секвенци у производима анималног порекла. На тржишту Србије компанија „Elta 90 MS“ развија технологију и пласира уређај за брзу детекцију ГМО у анималним производима који може да детектује било који страни ген у анималним производима. Посебно је значајно





за детекцију алергена као и превара у анималним производима, на пример различитих врста туњевине која има различиту цену на тржишту а такође и присуство глутена и млека у производима.

#### **Састанак са представницима Кластера Панонска пчела**

Представници Кластера Панонска пчела и Удружење за сточарство и прераду сточарских производа ПКС, 4. септембра 2018. године одржали састанак на тему сарадње у организацији такмичења Међународног сензорног оцењивања меда. Представници Групације за пчеларство и производњу меда позвани да присуствују 2. Међународној сензорној оцени квалитета меда која се одржава у октобру 2018. године.

#### **Састанак са представницима Амбасаде Индонезије**

Са представницима Амбасаде Индонезије 6. септембра 2018. године одржан састанак на тему могућности повећања увоза морске рибе из Индонезије у Србију и договора у вези са предстојећом посетом Сајму у Џакарти у 2019. години. Према проценама, постоји простор за повећање увоза конзервиране рибе из Индонезије у Србију.

#### **Састанак са представником Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде**

Представници ПКС и Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде одржали су састанак 27. септембра 2018. године са дневним редом помоћ у организацији Конференције Поглавље 13 - Рибарство о чему се преговара. Конференција Представљање преговарачког поглавља 13 – Рибарство, планирана је за 08. октобар 2018. године у Привредној комори Србије.

#### **Примена Правилника о малим количинама примарних производа**

У сарадњи ПКС – РПК Ниш и Управе за ветерину, у Пироту је у периоду 10 – 11. септембар 2018. године, одржана је дводневна едукативна радионица на тему безбедности хране, односно флексибилности приступа - хигијена хране у малим објектима у складу са важећим прописом. На радионици присуствовали заинтересовани представници из области сточарства и прераде сточарских производа.

#### **Учешће на 23. Саветовању ветеринара Србије на Златибору**

На Златибору је у организацији Српског ветеринарског друштва у периоду 13 - 16. септембар 2018. године одржано 23. саветовање ветеринара Србије. Представници Удружења за сточарство и прераду сточарских производа Привредне коморе Србије, укључени у рад Организационог одбора саветовања.

За све додатне информације о пословању у земљи и иностранству, контакте с потенцијалним пословним партнерима, учешће на сајмовима и изложбама у земљи и иностранству, учешће у активностима ПКС контактирајте **Удружење за сточарство и прераду сточарских производа ПКС** путем телефона **011 / 32 41 328** или на е-маил: [stocarstvo@pks.rs](mailto:stocarstvo@pks.rs).





## Регио инфо

РПК  
Јужнобачког  
управног округа  
**Нови Сад**

### **Седница Групације за млекарску индустрију - произвођача и прерађивача млека**

У Новом Саду у ПКС-РПК Јужнобачког управног округа, 12. септембра 2018. године одржана је седница Групације за млекарску индустрију – произвођача и прерађивача млека. На седници су присуствовали чланице Групације, представници акредитационих тела и надлежног министарства. Поред приказа актуелне ситуације у сектору млека, тема седнице била је применљивост Уредбе о означавању пољопривредних и прехранбених производа националном ознаком вишег квалитета „Српски квалитет“ у сектору млекарства. Од правне службе надлежног Министарства пољопривреде шумарства и водопривреде, очекује се одговор - да ли се преко Привредне коморе Србије - Сектор пољопривреде, заинтересовани привредни субјекти ове Групације могу укључити у подношење захтева за добијање ознаке „Српски квалитет“ (због услова Уредбе да је подносилац захтева чланица неког удружења).

РПК  
Нишавског,  
Пиротског и Топличког  
управног округа  
**Ниш**

### **Примена Правилника о малим количинама примарних производа**

У сарадњи ПКС – РПК Ниш и Управе за ветерину, у Пироту је у периоду 10 – 11. септембар 2018. године, одржана дводневна едукативна радионица на тему безбедности хране, односно флексибилности приступа - хигијена хране у малим објектима у складу са важећим прописом. На радионици присуствовали заинтересовани представници из области сточарства и прераде сточарских производа.







## Привредна активност у делатности сточарства и преради сточарских производа

### Цене репродукционог материјала, средстава рада и услуга у пољопривреди

У другом кварталу 2018. године, према подацима РЗС, цене репродукционог материјала, средстава рада и услуга у пољопривреди, у односу на први квартал 2018. године, у просеку су повећане за 0,8 одсто, а у односу на исти квартал 2017. године повећане су за 2,4 одсто. Посматрано по групама производа, у другом кварталу 2018. године, у односу на исти квартал 2017. године, раст цена је забележен у групама семе (8,4 одсто), храна за животиње (5,7 одсто), енергенти (3,8 одсто), остали производи и услуге (1,7 одсто), машине у пољопривреди (0,8 одсто) и одржавање опреме (0,6 одсто), док је пад регистрован у групама: средства за заштиту биља (-11,5 одсто), минерална ђубрива (-1,5 одсто) и одржавање објеката (-1,1 одсто).

### Индекси цена репродукционог материјала, средстава рада и услуга у пољопривреди

	Q2 2018/ Q2 2017.	Q2 2018/ Q1 2018.
<b>Укупно</b>	<b>102,4</b>	<b>100,8</b>
<b>Производи и услуге за текућу употребу у пољопривреди</b>	<b>102,5</b>	<b>100,8</b>
Семе	108,4	104,8
Енергенти	103,8	103,8
Минерална ђубрива	98,5	98,9
Средства за заштиту биља	88,5	91,8
Храна за животиње	105,7	101,7
Одржавање опреме	100,6	100,0
Одржавање објеката	98,9	101,2
Остали производи и услуге	101,7	100,3
<b>Производи и услуге за инвестиције у пољопривреди</b>	<b>100,8</b>	<b>100,6</b>
Машине у пољопривреди	100,8	100,6

Извор: РЗС.



## Произвођачке цене пољопривредних производа

Произвођачке цене производа пољопривреде и рибарства у августу 2018. године, у односу на претходни месец, смањене су у просеку за 0,6 одсто, а у односу на исти месец претходне године смањене су за 6,8 одсто.

Посматрано по главним групама производа сточарске производње и рибарства, у августу 2018. године у односу на исти месец 2017. године, забележен је раст цене у оквиру група: сточни производи (3,4 одсто), односно, у оквиру исте групе, раст цене млека од 4,7 одсто и пад цене јаја за 3,5 одсто. У групи жита, забележен је пад цене за 1,8 одсто, а у оквиру исте групе, цена пшенице нижа је за 1,1 одсто, а цена кукуруза за 4,3 одсто. Група производа индустријско биље бележи пад цене од 16,8 одсто, а група стока и живина пад од 9,0 одсто (пад цена свиња од 18,8 одсто и живине за 10,0 одсто, а раст цена говеда од 13,0 одсто).

## Промена произвођачких цена сточарских производа у августу 2018. године у односу на јул 2018. године



Извор: РЗС.

## Промена произвођачких цена сточарских производа у августу 2018. године у односу на август 2017. године



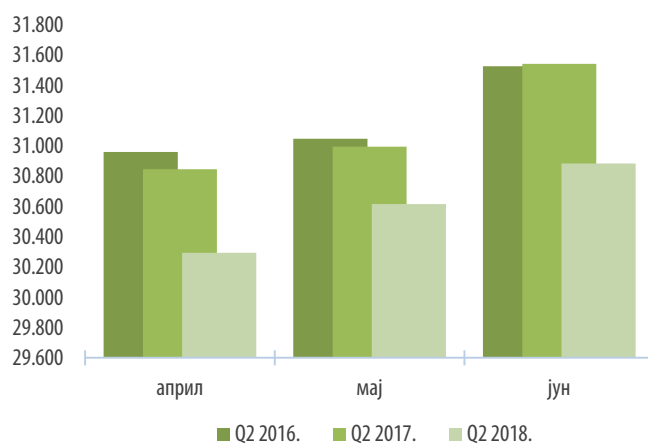
Извор: РЗС.



## Запосленост

У првој половини 2018. године регистровано је 24.503 запослених у области пољопривредне производње, лова и услужним делатностима, што је мање за 1,7 одсто у односу на прву половину 2017. године, док је у рибарству и аквакултури регистровано 1.296 запослених, а 4.477 запослених у ветеринарским делатностима. Ове три области заједно учествују 1,5 одсто у укупној запослености у Републици Србији.

### Број запослених у сточарству у правним лицима и код предузетника, у другом кварталу 2016, 2017. и 2018. године



Извор: РЗС, прерачун Центра СААПП (ПКС).

### Регистрована запосленост, према делатностима КД(2010), у другом кварталу 2017. и 2018. године

	Број запослених		Индекс	Учешће у укупној запослености, у %	
	Q2 2017.	Q2 2018.	Q2 2018/ Q2 2017.	Q2 2017.	Q2 2018.
<b>Република Србија</b>	<b>1.975.308</b>	<b>2.047.020</b>	<b>103,6</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>
Пољопривредна производња, лов и пратеће услужне делатности	25.222	24.786	98,3	1,3	1,2
Рибарство и аквакултуре	1.334	1.311	98,3	0,1	0,1
Ветеринарске делатности	4.570	4.502	98,5	0,2	0,2
<b>УКУПНО</b>	<b>31.127</b>	<b>30.599</b>	<b>98,3</b>	<b>1,6</b>	<b>1,5</b>

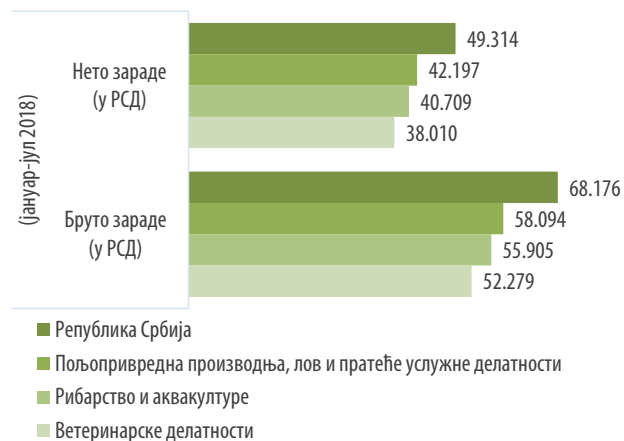
Извор: РЗС, прерачун Центра СААПП (ПКС).



## Зараде

У периоду јануар-јул 2018. године вредност бруто зараде у пољопривредној производњи, лову и пратећим услужним делатностима износила је 58.094 динара (повећање од 4,2 одсто у односу на исти период претходне године) што је за 14,8 одсто мање у односу на републички просек, у рибарству и аквакултури износила је 55.905 динара што је за 18,0 одсто мање од републичког просека, док је у ветеринарским делатностима била за 23,3 одсто мања у односу на просек у Републици Србији.

## Зараде, јануар – јул 2018. (у РСД)



Извор: РЗС, прерачун Центар СААПП (ПКС).

## Спољна трговина

Укупна спољнотрговинска размена производа сточарског порекла у периоду јануар-август 2018. године износила је 710,3 млн евра, што је за 10,1 одсто више у односу на исти период 2017. године. Позитиван спољнотрговински биланс достигао је вредност од 103,4 млн евра. Извезено је меса, млечних производа, прерађевина, шећера, сточне хране, животињских уља и масти и других сточарских производа у вредности од 406,9 млн евра (повећање од 1,2 одсто у односу на исти период у 2017. години), са учешћем од 3,8 одсто у укупном извозу Републике Србије. Увоз наведених производа порастао је за 24,7 одсто, изражено у еврима, са уделом у укупном увозу Републике Србије од 2,1 одсто.

### Структура извоза аграра, по СМТК, јануар-август 2018. године (у %)



Извор: РЗС, прерачун Центра СААПП (ПКС).

### Структура увоза аграра, по СМТК, јануар-август 2018. године (у %)



Извор: РЗС, прерачун Центра СААПП (ПКС).



**Најважнији извозни производи сточарског порекла, по СМТК, у периоду јануар-август 2018. години**

Назив производа (СМТК)	у тонама	у млн евра
Производи за исхрану животиња,нн	104.257	38,7
Уље од сунцокрета или шафранике,рафинисано	45.611	35,8
Сладолед,са или без додатка какаа	15.220	33,1
Храна за псе и мачке,за продају на мало	15.906	29,2
Уље од сунцокрета или шафранике,сирово	38.024	25,7
Кобасице и слични производи од меса или крви	7.070	22,7
Говеда,осим чисте расе за приплод,жива	10.429	21,8
Свеж(незрео) сир,укљ. и од сурутке, и урда	6.629	20,3
Сојино уље,сирово,и његове фракције	26.295	17,7
Ост.сирове коже,говеђе,укљ.крупоне,трбушине	8.587	14,1
Уљане погаче и остаци,од семена сунцокрета	79.858	12,6
Месо и изнутрице,од свиња,конзервисани,нн	3.192	10,5
Сир остали	2.999	9,3
Месо говеђе без костију,свеже или расхлађено	1.805	8,8
Резанци од шећерне репе;др. отпаци од шећера	47.232	7,3

Извор: РЗС.

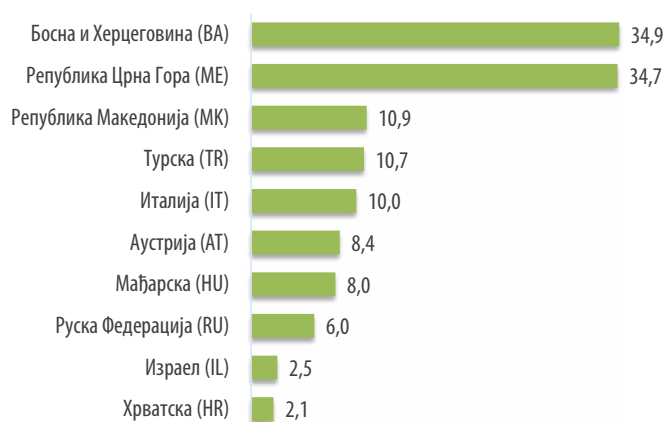
**Најважнији увозни производи сточарског порекла, по СМТК, у периоду јануар-август 2018. години**

Назив производа (СМТК)	у тонама	у млн евра
Месо свињско,смрзнуто	20.547	43,5
Уљане погаче и остали чврсти остаци,од соје	53.095	21,1
Производи за исхрану животиња,нн	18.970	16,7
Храна за псе и мачке,за продају на мало	14.365	14,6
Свиње,осим чисте расе за приплод,живе	10.161	14,6
Ост.сирове коже,говеђе,укљ.крупоне,трбушине	14.754	12,6
Кобасице и слични производи од меса или крви	4.754	9,4
Сир остали	2.368	8,6
Салмониде,свеже или расхлађене	1.503	8,3
Месо и изнутрице,од живине,конзервисани,нн	2.670	8,1
Туне,трупови и паламиде,целе или у комадима	2.593	7,3
Ослићи,смрзнути	3.939	6,7
Млеко и павлака са преко 1% до 6% масноће	13.884	6,1
Маслац и ост. масноће од млека;млечни намази	1.225	6,0
Живина исечена у комаде и отпаци,смрзнути	7.677	5,7

Извор: РЗС, прерачун Центра СААПП (ПКС).

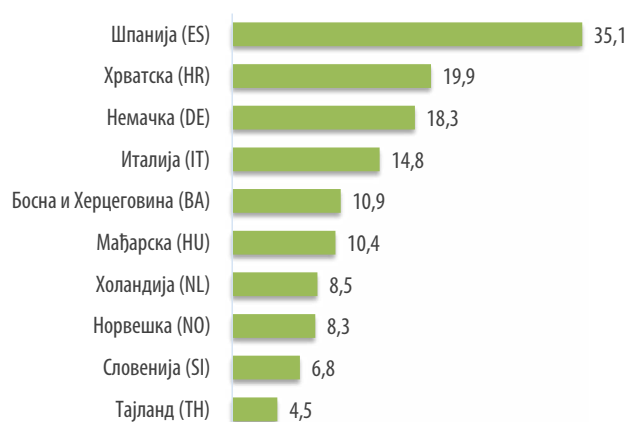


### Извоз сточарских производа, по земљама, јануар- август 2018. (у млн евра)



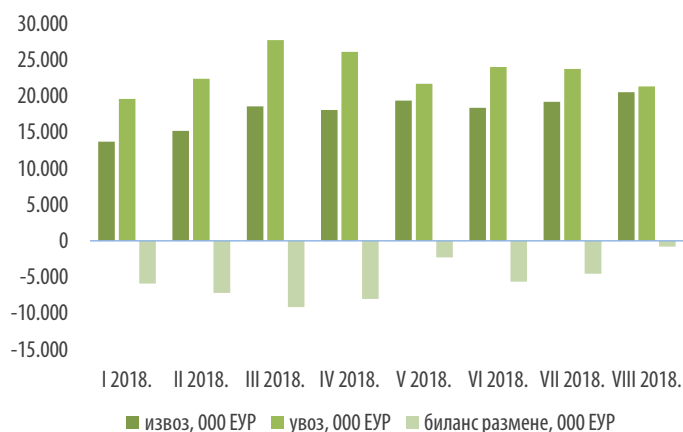
Извор: РЗС, прерачун ПКС.

### Увоз сточарских производа, по земљама, јануар- август 2018. (у млн евра)



Извор: РЗС, прерачун ПКС.

### Спољнотрговинска размена сточарских производа, месечни подаци (у хиљадама евра)



Извор: РЗС, прерачун ПКС.

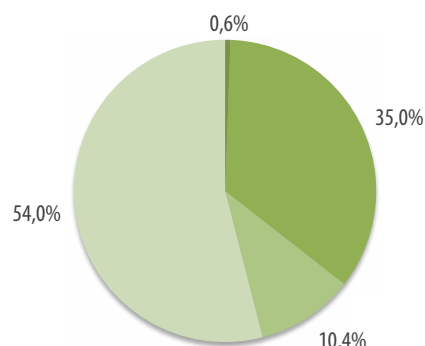




## Стране директне инвестиције

У другом кварталу 2018. године, укупан нето прилив СДИ у Републику Србију, по основу улагања нерезидената, износио је 639,4 млн евра. У пољопривреди, шумарству и рибарству остварен је нето прилив СДИ по основу улагања нерезидената од 2,1 млн евра, док су у области осталих стручних, научних и техничких делатности и ветеринарској делатности износила 1,3 млн евра.

## Структура нето прилива СДИ, по основу улагања нерезидената, прва половина 2018. године (у %)



■ Пољопривреда ■ Индустрија ■ Грађевинарство ■ Услуге

Извор: НБС (у складу са „Приручником за израду платног биланса и међународне инвестиционе позиције бр. 6, ММФ“).





## Привредна активност - макроекономски осврт

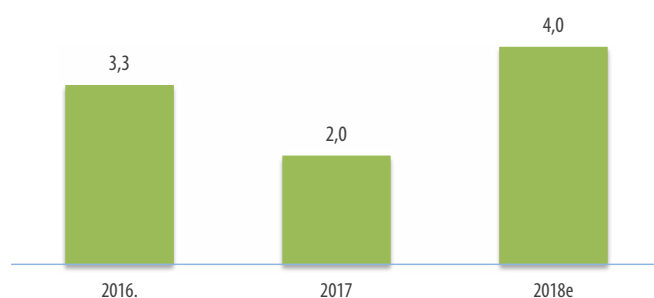
Економија коју је карактерисала стагнација раста и висока стопа незапослености, за само неколико година се трансформисала у растућу економију са ниском инфлацијом, елиминисаним фискалним дефицитом, опадајућим јавним дугом, стабилним банкарским системом и опоравком тржишта рада. Основу за одржавање и даље убрзање привредне активности треба да омогући наставак структурних реформи, као и повећање производне активности у извозно оријентисаним привредним делатностима, посебно оних које носе већу додатну вредност.

Према подацима Републичког завода за статистику, привредна активност Србије мерена **стопом реалног раста бруто домаћег производа** у другом кварталу 2018. године, у односу на исти период претходне године, износи 4,8 одсто. Народна банка Србије је ревидирала очекивану стопу раста на 4,0 одсто у односу на иницијалну пројекцију од 3,5 одсто (процена Министарства финансија за ову годину износи 4,2 одсто). Посматрано по делатностима, најзначајније стопе раста су остварене у сектору грађевинарства (22,9 одсто), сектору пољопривреде, шумарства и водопривреде (14,8 одсто) и сектору информисања и комуникација (5,9 одсто). Према најновијим прелиминарним резултатима обрачуна, привредна активност у 2017. години увећана је за 2,0 одсто реално.

Укупна **индустријска производња** је повећана за 2,7 одсто у периоду јануар - август 2018. године, у односу на исти период 2017. године. Значајан позитиван раст остварен је у сектору снабдевања електричном енергијом, гасом, паром и климатизација (5,1 одсто), док је у прерађивачкој индустрији раст износио 2,8 одсто и то највише у областима: поправке и монтаже машина и опреме (19,7 одсто), производње машина и опреме (10,4 одсто), производње намештаја (10,1 одсто) и производње осталих саобраћајних средстава (9,8 одсто). Код рударства је дошло до пада за 3,8 одсто.

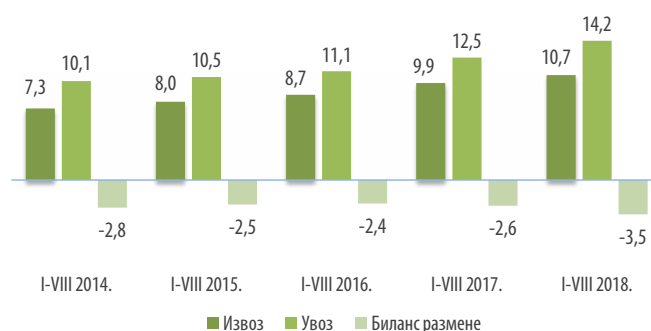
Народна банка Србије наставља да води експанзивну монетарну политику, по основу значајног смањења референтне каматне стопе, која тренутно износи 3,0 одсто. Према процени аналитичара, на актуелну монетарну политику НБС утицали су ниски инфлаторни

### Реални раст БДП (у %)



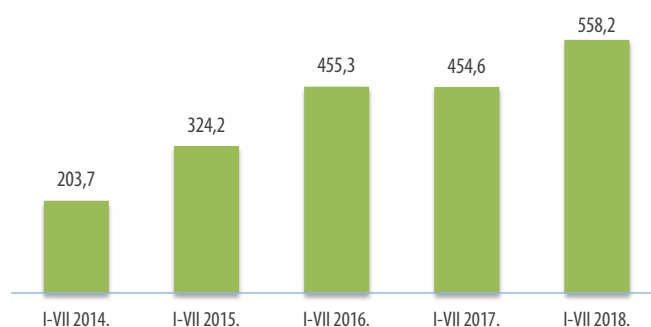
Извор: РЗС.

### Спољнотрговинска робна размена (у млрд евра)



Извор: РЗС.

### Суфицит у размени услуга (у млн евра)



Извор: НБС.



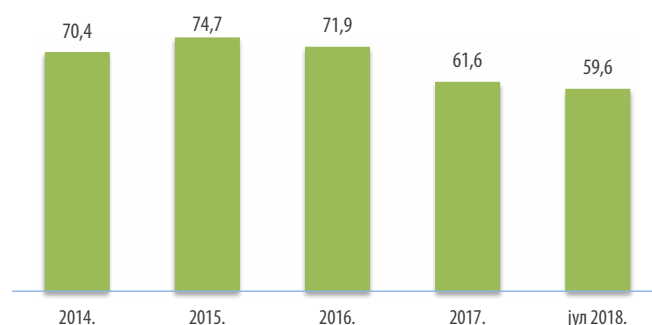
притисци, монетарна политика Европске централне банке (референтна каматна стопа у еврозони се одржава на нули), као и потреба да се монетарном политиком допринесе расту инвестиционе и привредне активности у земљи. **Међугодишња инфлација** у августу је износила 2,6 одсто и у оквиру је циља НБС који износи 3,0 одсто  $\pm$  1,5 процентних поена. Већина аналитичара сматра да у наредном периоду не би требало да дође до пада референтне каматне стопе за додатних 25 базних поена (на потенцијалних 2,75 одсто) јер се очекује благ пораст инфлаторног притиска, а привредна активност је довољно убрзана.

**Мере фискалне консолидације** су оствариле позитиван резултат, изнад првобитне процене Међународног монетарног фонда. У 2017. години је остварен суфицит консолидованог буџета у износу од 1,2 одсто БДП (први пут у последњих десет година), чиме се значајно допринело смањењу потреба за задуживањем. Према подацима Министарства финансија, у периоду јануар-јул 2018. године остварен је **суфицит републичког буџета** у износу 49,1 млрд динара. Последично, јавни дуг је током 2017. године опао за десет процентних поена и износио је 61,6 процената БДП у односу на 71,9 одсто на крају 2016. године. Опадајући тренд је настављен и током првих седам месеци текуће године, па је на крају јула јавни дуг износио 59,6 одсто БДП, односно нашао се испод „мастрихтског критеријума“ од 60,0 одсто.

На позитивне макроекономске трендове реаговале су и агенције за оцену кредитног рејтинга које су током 2017. године унапредиле рејтинг Србије. Standard and Poor`s је повећао кредитни рејтинг на „BB“ са стабилним изгледом, што је исто учинила агенција Fitch Ratings. Moody`s је такође повећао кредитни рејтинг на „Ba3“ са стабилним изгледом. Овим се Србија значајно приближила инвестиционом нивоу кредитног рејтинга са циљем да се то оствари у средњем року. Агенције наводе као основу за даље унапређење кредитног рејтинга, очување макроекономске стабилности и резултата фискалне консолидације, структурне реформе (јавна предузећа, пореска управа, просвета и здравство), као и наставак процеса евроинтеграција.

Србија је наставила регионално лидерство у привлачењу **страних директних инвестиција**, које су у 2017. години износиле 2,4 млрд евра (раст од 27,0 одсто), а позитиван тренд је настављен и у првих седам месеци 2018. године када је остварен прилив од 1,4 млрд евра. НБС очекује да ће укупан прилив у 2018. години износити 2,6 млрд евра, односно 6,6 одсто БДП и да ће бити више него довољно за покривање дефицита текућег рачуна платног биланса.

## Јавни дуг Србије (централни ниво државе, у % БДП)



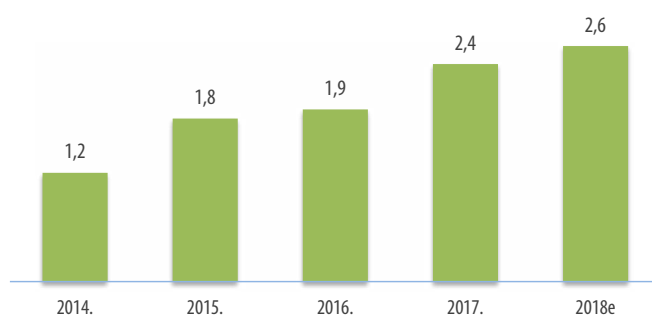
Извор: Министарство финансија.

## Кретање стопе запослености/незапослености становништва старости 15 и више година, према Анкети о радној снази (у %)



Извор: РЗС.

## Нето СДИ (у млрд ЕУР)



Извор: НБС.



Укупна **спољнотрговинска робна размена** Србије у периоду јануар-август 2018. године износила је 24,9 млрд евра што представља раст од 11,0 одсто у односу на исти период прошле године. Извезено је робе у вредности од 10,7 млрд евра, што представља повећање од 8,5 одсто, док је увоз робе износио 14,2 млрд евра, што представља повећање од 13,0 одсто. Дефицит спољнотрговинске робне размене износи 3,4 млрд евра, што је повећање од 30,0 одсто, чиме је покривеност увоза извозом опала на 75,8 одсто у односу на 79,0 одсто колико је покривеност износила у истом периоду прошле године. Пораст дефицита је последица, пораста цене енергената од којих је привреда Србије високо зависна, релативно јак динар у односу на кључне валуте, као и чињеница да привредни раст у значајној мери зависи од увоза материјала и производа за потребе инвестиционе активности и потрошње као компоненти БДП.

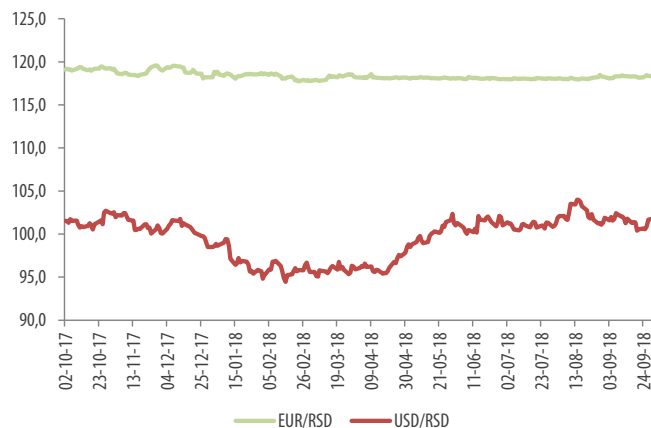
Значајан допринос одржавању релативно ниског дефицита текућег рачуна платног биланса даје **суфицит у трговини услугама** који је у првих седам месеци 2018. године износио 558,2 млн евра, у односу на 454,6 млн евра из истог периода прошле године. **Дефицит текућег рачуна платног биланса** је у прошлој години износио 5,7 одсто БДП, исти ниво се очекује и у текућој години, уз очекивања НБС да се он у средњем року смањи на ниво од око 5,0 одсто.

Према Анкети о радној снази за други квартал 2018. године, број запослених износи близу 2,9 милиона, а број незапослених 391,6 хиљада. Стопа запослености популације старости 15 и више година износи 48,6 одсто, а **стопа незапослености** 11,9 одсто (у првом кварталу износила је 14,8 одсто). **Просечна бруто зарада** исплаћена у јулу 2018. године износила је 68.029 динара, док је просечна нето зарада износила 49.202 динара. У односу на исти месец претходне године, бруто зарада је реално већа за 4,9 одсто, док је нето зарада већа за 5,4 одсто.

Према подацима НБС, међугодишња стопа раста кредитне активности у Србији је у јуну 2018. године износила 7,6 одсто (14,1 одсто по искључењу ефеката отписа и продаје НПЛ-ова). Стабилност банкарског сектора у Србији је очувана и додатно ојачана, захваљујући мерама НБС, а удео проблематичних кредита у укупним кредитима забележио је пад, на 7,8 одсто (јун 2108).

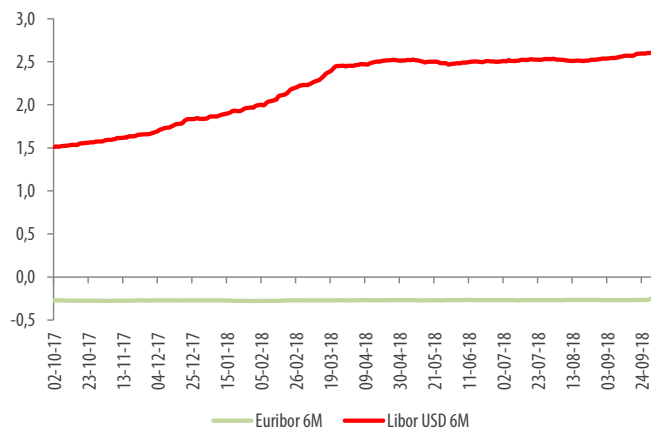
Динар је у 2017. години ојачао 4,2 одсто у односу на евро чиме је био једна од валута које су оствариле највећу апресијацију. У првих девет месеци 2018. године **просечан девизни курс** је износио 118,2427 динара за један евро, односно 99,1052 динара за један амерички долар. Народна банка наставља политику интервенција на девизном тржишту како би спречила веће дневне осцилације националне валуте.

### Кретање девизних курса у последњих годину дана



Извор: Bloomberg L.P.

### Кретање каматних стопа у последњих годину дана



Извор: Bloomberg L.P.





## Заступање интереса привреде – регулативе и иницијативе



### Прописи објављени у претходном периоду

- Правилник о подстицајима програмима за диверсификацију дохотка и унапређење квалитета живота у руралним подручјима кроз подршку младим пољопривредницима („Службени гласник РС“ број 46/18 од 18. јуна 2018)
- Правилник о изменама правилника о подстицајима програмима за диверсификацију дохотка и унапређење квалитета живота у руралним подручјима кроз подршку младим пољопривредницима („Службени гласник РС“ број 50/18 од 29. јуна 2018. године)



### Преглед покренутих и реализованих иницијатива

#### Иницијатива у вези са проблемима који се јављају након примене Одлуке о висини и начину плаћања надокнада за послове Агенције за лекове и медицинска средства Србије

Министру пољопривреде шумарства и водопривреде достављена Иницијатива у вези са проблемима који се јављају након примене Одлуке о висини и начину плаћања надокнада за послове Агенције за лекове и медицинска средства Србије, у делу које се односе на ветеринарски лек. Иницијатива је достављена 12. јула 2018. године.

#### Радне групе за израду посебног закона за област ветеринарских лекова и медицинских средстава који се употребљавају у ветеринарској медицини

Покренута иницијатива ка Управи за ветерину, за формирање Радне групе за израду посебног закона за област ветеринарских лекова и медицинских средстава који се употребљавају у ветеринарској медицини. Иницијатива је покренута 13. јула 2018. године.



### Радне групе

#### Могућности за увођење додатних добровољних сертификација за производе хране за животиње и сточарске производе домаћег порекла

Радни састанак са представницима Управе за заштиту биља на тему разматрања могућности за увођење додатних добровољних сертификација за производе хране за животиње и сточарске производе домаћег порекла одржан је 16. јула 2018. године.

#### ТАIЕХ Радионице на тему производње и пласмана хране за животиње

У договору са Управом за ветерину, у оквиру организације ТАIЕХ Радионице на тему производње и пласмана хране за животиње, разматра се учешће Европске Асоцијације произвођача хране за животиње, чије су чланице и Групација произвођача хране за животиње ПКС.



**Радна група за израду Правилника о квалитету уситњеног меса, полупроизвода од меса и производа од меса**

Састанак Радне групе за израду Правилника о квалитету уситњеног меса, полупроизвода од меса и производа од меса („Службени гласник РС”, број 94/2015 и 104/2015) одржан је 23. августа 2018. године.

**Измена Правилника о квалитету рибе**

Прихваћена је иницијатива Групације за рибарство за измену Правилника о квалитету рибе, ракова шкољки и пужева и у току је формирање радне групе.







## У фокусу

### Предлог мера за унапређење кланичне индустрије и индустрије прераде меса у Србији

Кланична индустрија и индустрија прераде меса, посматрано као извозни потенцијал, и даље бележе дефицит, али услед много бржег раста извоза (28 одсто) у односу на раст увоза (18 одсто), у 2017. години дефицит је смањен за петину у поређењу са дефицитом оствареним 2016. године. Најзначајнија тржишта су Мађарска, Руска Федерација, Црна Гора, Босна и Херцеговина, али је значајно отворено и тржиште Турске, које захтева додатну пажњу извозно оријентисаних привредника. Према подацима АПР-а, у 2016. години укупно је регистровано 136 привредних субјеката која се баве производњом месних прерађевина (шифра делатности 1013), што представља учешће од 1,27 одсто у односу на укупан број привредних субјеката у овом сектору. Према истом извору, 2016. године, било је регистровано 224 објекта за прераду и конзервисање меса (шифра делатности 1011), што је 2,0 одсто учешћа у сектору. Према броју запослених у сектору производње, прераде и конзервисања меса, у односу на Сектор пољопривреде, у 2016. години процена учешћа је 6,9 одсто. Процена учешћа сектора производње и прераде и конзервисање меса, у укупној оствареној добити у 2016. години је око 3,9 одсто, док се приказан губитак сектора производње и прераде и конзервисање меса у 2016. години у оквиру сектора пољопривреде процењује на око 5,3 одсто.

У вези са предлогом мера које је потребно покренути како би се пословање у делатности индустрије меса унапредило, предлаже се укидање ограничавајућих мера у оквиру државне помоћи за унапређење сточарства. У вези са тим, покренуте су иницијативе за преиспитивање ограничавајућих одредби за тов свиња и квалитетне приплодне млечне краве.

Одредбом Правилника о условима и начину остваривања права на подстицаје у сточарству за тов јунади, тов свиња, тов јагњади и тов јаради, којом се остваривање права на подстицаје у сточарству за тов свиња, остварује за највише 10.000 грла товних свиња, великим произвођачима са укупним годишњим турнусом од 100.000 и више грла стварају додатно оптерећење, уз стварање неоправдано неповољног положаја за ове произвођаче. Имајући у виду, да су ограничењем обухваћени извозници сточарских производа, предметна одредба директно утиче на изразитију неконкурентност финалних производа, пореклом од домаћих свиња, на тржишту и ван наше државе. Такође, одредбом се ограничавају и не стимулишу управо одговорнији и напреднији произвођачи, који улажу у генетику и имају добре производне резултате.

Ограничавајућом одредбом Правилника о условима и начину остваривања права на подстицаје у сточарству за квалитетна приплодна грла за право на подстицаје за највише 300 квалитетних млечних крава, доприноси стварају неповољан амбијент за целокупно говедарство у Републици Србији. Економски значајно би били погођени велики произвођачи, носиоци стабилности ове сточарске производње. У исто време они су и велики порески обвезници, те се може се очекивати смањење броја радника на овим газдинствима, затварање привредних субјеката (рационализација пословања због нерентабилности), или малверзација око цепања већих на бројна мања пољопривредна газдинства (вештачким путем од једног примарног узгајивача квалитетних приплоних млечних крава, може настати више мањих, а резултат су остварена средства у већем обиму од предвиђеног) као последице ускраћивања државне подршке.

Неопходно је подстицање статуса производа од меса са додатом вредношћу. Стога је неопходно покренути кампању о вредности националног производа, уз могућности стицања додатних добровољних сертификација и то у сарадњи са надлежним министарством, успостављањем сета националних стандарда у оквиру ове производње.



Предложена је и рејонизација и субвенционисање реалних производњи на основу природних ресурса са региона. Врло је значајна селективност у оквиру мера подршке, јер за собом повлачи и рационално коришћење аграрног буџета. Предлаже се и креирање мреже за подршку извозу, као тела које би координирало рад институција које се баве заступањем интереса привреде и промоцијом извоза као и укидање ПДВ на ветеринарске услуге које се спроводе у циљу очувања здравља животиња. Више пута је разматрано о могућим позитивним ефектима и доприносу у стварању повољнијих услова за остваривање дугорочне стабилности у сточарској производњи, на које би смањење трошкова за ветеринарске услуге утицало, те је у том смислу разматран и члан 25 Закона о ПДВ („Сл. гласник РС“ бр. 84/04, 86/04 - исправка, 61/05, 61/07, 93/12, 108/13, 68/14 - др. закон, 142/14, 83/15). Изменама члана 25. став 2. тачке 7. и 8. наведеног Закона, предлажемо да и услуге ветеринара буду обухваћене пореским ослобађањем, као што је то случај са услугама лекара, стоматолога и др. Неопходно је и преиспитивање мера аграрне политике у делу субвенција за унапређење сточарства. У том смислу потребно је размотрити и увођење стимулација за обрт стада. Потребно је увећати износе за тов јунади са 10 на 20 РСД, с тим што би се накнадних 10 РСД односило на јунад у која су у ланцу извоза јунећег меса. Препорућено је и да се размотре могућности дефинисања појма „хоби“ сточарства, као и могућности развоја ловног туризма.

### **Рибарство**

Србија располаже са око 7.000 ha шаранских рибњака иако се риба може производити на још 200.000 ha што јасно показује да су могућности за развој рибарства велике, али недовољно искоришћене. Површина под пастрмским рибњацима износи 62,3 m<sup>2</sup>. Према подацима РЗС, на рибњацима је запослено 730 радника. Према актуелним подацима, регистровано је следеће: шифра 0322 слатководна аквакултура - 120 привредних субјеката; шифра 0312 слатководни риболов - 21 привредни субјекат; шифра 1020 прерада рибе - 42 привредна субјекта; шифра 4638 трговина рибом - 60 привредних субјеката. У Србији је прошле године изловљено укупно скоро 7,3 t рибе. У шаранским рибњацима је изловљено 4,15 t а на пастрмским 922 t. Улов привредних рибара био је 590 t док су рекреативни риболовци изловили 1,62 t рибе. Укупна производња и улов у 2017. години достигли су 7,28 t. Србија је прошле године увезла 34,2 t рибе и прерађевина од рибе у вредности 90 млн УСД. Извезено је 2,84 t рибе и прерађевина од рибе у вредности 17,6 млн УСД. Извоз рибе и прерађевина од рибе у 2017. години био је три пута већи у односу на 2011. годину. Неопходно је уредити тржиште рибе, боље организовати произвођаче и унапредити маркетинг. Ред у рибарству се може увести тачном евиденцијом производње, транспорта, прераде и продаје рибе. Прерада рибе код нас је у успону, изграђени су значајни прерађивачки капацитети за прераду рибе по најсавременијим светским стандардима. Повећана је прерада лососа који се највише увози из Норвешке. Рибљи филети чине 55 одсто укупног извоза и у односу на предходну годину то је повећање чак 88 одсто. Риба и прерађевине од рибе се највише увозе из Норвешке, Тајланда, Хрватске, Шпаније и Вијетнама, а извозе у Италију, БиХ, Данску, Црну Гору и Фанцуску. Рибарство је грана која има велике шансе за даљи развој и то не само кроз отварање нових рибњака већ и у прерађивачкој индустрији. Прерадни објекти првенствено прерађују морску рибу али ослобађањем рибњака од плаћања водног доприноса интензивирала би се примарна производња у рибарству и створила сировина за даљу прераду.

### **Апели чланица Групације носилаца дозвола и дистрибутера ветеринарских лекова**

Чланице Групације носилаца дозволе и дистрибутера ветеринарских лекова сматрају да је поред чињенице да је јединствена тарифа за услуге Агенције за лекове и медицинска средства Србије за хумани и ветеринарски лек (прописана Одлуком о висини и начину плаћања надокнада за послове Агенције за лекове и медицинска средства Србије, „Службени гласник РС“, бр. 52/05 и 75/06), неадекватна и да представља додатно финансијско оптерећење привредним субјектима који послују у области ветеринарских лекова а у ланцу повезаних лица - корисника, представљају додатно оптерећење и у сточарској производњи. Такође, да представља и озбиљан проблем да основних лекова који се употребљавају у ветеринарској медицини неће бити на тржишту у легалним



токовима. Позивајући се на важећи Закон о лековима и медицинским средствима, домаћи произвођачи лекова и медицинских средстава који се употребљавају у ветеринарској медицини, уз дистрибутере и носиоце дозвола ветеринарских лекова, захтевају подршку и правну заштиту од надлежног министарства о будућем статусу ових производа на тржишту. Поступак раздвајања ветеринарског лека од хуманог се очекивао после формирања Европске Агенције за оцену медицинских производа (Уредба 2309/93/ ЕЕЗ) која је била у обавези да после 6 година одобравања и спровођења надзора над лековима који се употребљавају у хуманој и ветеринарској медицини, пруже званичан извештај о стеченом искуству и евентуалним последицама спровођења наведене Уредбе (члан 71. Уредбе 2309/93). У оквиру тог извештаја указано је на неопходност побољшавања поступака за одобравање и стављање у промет ветеринарско-медицинског производа унутар тржишта Европске уније. Главна сврха било којег прописа о производњи и промету ветеринарско-медицинских производа је заштита здравља и добробити животиња, а онда и јавног здравља уопште. Законодавство ЕУ у делу које се односи на одобрења за стављање ветеринарско-медицинских производа у промет као и критеријуми према којима се спроводи одобравање ових производа, морају бити такви да поспешују заштиту јавног здравља. Међутим, тај циљ се постиже мерама које не ограничавају развој фармацеутске индустрије или трговине ветеринарско-медицинским производима унутар ЕУ и шире. Област помоћних медицинских средстава, за разлику од помоћних медицинских средстава која се користе у хуманој медицини, у оквиру ЕУ законодавства није посебно дефинисано, већ је регулисано на националном нивоу земаља чланица. Чланице истичу да би се у образложењу овог посебног законског акта за област ветеринарског лека и помоћних медицинских средстава са употребом у ветерини, требали позвати на актуелну ситуацију у области фармацеутске привреде у делу хуманих лекова – најављено је доношење новог посебног закона о лековима који се употребљавају у хуманој медицини (у 2018. години), као и област медицинских средстава која је одвојена од ветеринарског програма - медицинских средстава, 2017. године. Чињеница је да је у оквиру законодавства Република Србија једна од ретких која нема свој закон о ветеринарским лековима. Разлог за ово сагледава се и кроз индиректне последице изазване актуелним проблемима у области ветеринарских лекова, и то пре свега: додатно оптерећење сточарске производње, неадекватним наметима (сва оптерећења се манифестују кроз цену лека коју сноси власник животиње); занемарује се или доводи у питање обавеза, о континуираном снабдевању тржишта лековима који се употребљавају у ветеринарској медицини. У вези са тим поставља се питање, да ли су поступци додатних намета (из важеће одлуке о тарифама Агенције за лекове) у складу са Националним програмом за усвајање правних тековина ЕУ 2018-2020 у делу где је за ПГ 12- безбедност хране, ветеринарска и фитосанитарна политика и ПГ 28 - Здравствена заштита и заштита потрошача, неопходно достигнути ниво усклађености домаћих прописа са кључним прописима ЕУ. Индиректна последица може бити и развој сивог тржишта, имајући у виду да су послови, примера ради - регистрације ветеринарских лекова у Србији и више пута скупљи него у земљама у региону.

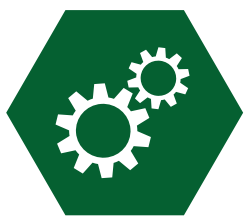
### **Апиккултура Србије у успону**

Извоз меда у првих пет месеци 2018. године био је већи шест одсто у односу на исти период прошле године. У овом периоду извезено је 852 t меда у вредности од око 4 млн УСД. Највећа извозна тржишта су Норвешка и Италија, док је извоз у САД и Македонију вишеструко повећан. Фирме регистроване за извоз меда и производа од меда прошле, 2017. године извезле су 2,53 хиљаде t меда у вредности од 9,8 млн УСД и то највише у Италију, Норвешку и Немачку. Према процени Републичког завода за статистику, 2017. године у Србији је било 849 хиљада кошница што је за 43 одсто више него 2011. године и 7 одсто више у поређењу са 2016. годином. Забележен је тренд раста у бављењу пчеларством те се очекује даље повећање броја кошница у Србији. Ове године, производња багремовог и липовог меда је боља од претходне, али је производња сунцокретовог меда у паду због обилних киша. Српски мед је посебно квалитетан, а извоз на велика и захтевна тржишта потврда је квалитета нашег производа. Мед је у перспективи велика извозна шанса Србије јер је цела земља погодна



за развој пчеларства. Главна добит у овој привредној грани није само производња меда, већ и опрашивање биљних култура. Истраживања у свету потврдила су да се правилном употребом пчела у опрашивању, уз остале мере, принос повећава од 60 до 100 одсто. Групација за пчеларство и производњу меда Привредне коморе Србије активна је већ деценију и по и окупља све релевантне привредне субјекте овог сектора. Низом иницијатива и активности, Групација подржава унапређење развоја и јачање домаћег пчеларства. У оквиру Групације за пчеларство, у току је израда Програма развоја привредног пчеларства а предложено је и да се размотри формирање Института за пчеларство јер је Србија једина земља у окружењу која нема овај институт.





## Подршка привреди



### Програми подршке пословању привреде

#### I ДРЖАВНА ПОМОЋ КОЈА СЕ РЕАЛИЗУЈЕ ПРЕКО РАЗВОЈНЕ АГЕНЦИЈЕ СРБИЈЕ

##### Програм подршке малим предузећима за набавку опреме у 2018. години

Програм спроводи Министарство привреде у сарадњи са Развојном агенцијом Србије и одабраним пословним банкама и лизинг компанијама. Намењен је за суфинансирање набавке производне опреме и опреме директно укључене у процес производње размењивих добара:

1. нове производне опреме и/или машина,
2. транспортно-манипулативних средстава укључених у процес производње и унутрашњег транспорта,
3. нових делова, специјализованих алата за машине или других капиталних добара.

Предузећа могу остварити право на суфинансирање до 25 одсто нето вредности набавке производне опреме, али су у обавези да обезбеде учешће у висини 5 одсто нето вредности производне опреме, док ће се преосталих 70 одсто обезбедити из кредита пословних банака или финансијског лизинга компанија укључених у спровођење овог програма. Износ одобрене бесповратне помоћи у висини до 25 одсто од нето вредности производне опреме не може бити мањи од 500.000 динара, нити већи од 5.000.000 динара.

Право да се пријаве на конкурс за доделу бесповратних средстава имају:

1. микро или мала правна лица према финансијским извештајима за 2016. годину,
2. предузетници регистровани у АПР,
3. задруге.

Привредни субјекти морају бити уписани у регистар АПР најкасније 31. децембра 2016. године. Банке које учествују у програму су „Поштанска штедионица“, „Credit Agricole“, „Halkbank“, „Eurobank“, „Procredit“ и „Raiffeisen leasing“. **Позив је отворен до утрошка средстава.**

#### II ДРЖАВНА ПОМОЋ КОЈА СЕ РЕАЛИЗУЈЕ ПРЕКО ФОНДА ЗА РАЗВОЈ

##### A) Програм подстицања предузетништва кроз развојне пројекте у 2018. години

Средства опредељена Програмом намењена су за:

1. **куповину, изградњу, доградњу**, реконструкцију, адаптацију, санацију, инвестиционо одржавање производног простора или пословног простора који је у саставу **производног простора, или простора** у којем се обавља производња или складиштење производа,



2. куповину нове или половне производне опреме (не старије од пет година), укључујући доставна возила за превоз сопствених производа и друга транспортна средства која се користе у процесу производње,
3. трајна обртна средства, која могу да чине највише 20% укупног инвестиционог улагања,
4. набавку софтвера и других нематеријалних улагања.

Средства по овом програму намењена су за подршку развоја производних делатности, рачунарског програмирања и штампарских услуга.

Право да се пријаве на јавни позив имају предузетници, микро, мали и средњи привредни субјекти и задруге који доставе званичне финансијске извештаје за претходне две године у којима није исказан нето губитак, с тим да се овај услов за достављање финансијских извештаја, не примењује на предузетнике који немају обавезу достављања тих извештаја. Потребно је да буду регистровани у АПР најкасније до 31. децембра 2015. године, а за привредне субјекте који подносе захтеве у вредности већој од 12.500.000 динара најкасније до 31. децембра 2013. године, односно најкасније до 31. децембра 2014. године након достављања званичних редовних финансијских извештаја и за 2017. годину.

Могуће је остварити право на финансијску подршку у износу до 20 одсто бесповратних средстава од вредности инвестиционог улагања. Преостали износ вредности пројекта финансираће се из кредита Фонда, с тим да учешће трајних обртних средстава у износу укупних средстава (кредит Фонда и бесповратна средства) може бити до 20 одсто.

Износ средстава	Кредит	Бесповратна средства	Укупно
Минимални	1.000.000 динара	250.000 динара	1.250.000 динара
Максимални	50.000.000 динара	12.500.000 динара	62.500.000 динара

Изузетно за предузетнике, минимални износ кредита је 300.000,00 РСД, а износ бесповратних средстава 75.000,00 РСД.

**Јавни позив је отворен** док се средства из Програма не утроше, а најкасније до **31.12.2018. године**.

#### **Б) Програм подстицања развоја предузетништва кроз финансијску подршку за почетнике у пословању у 2018. години**

Средства су намењена новооснованим предузетницима, микро и малим привредним друштвима, који су регистровани у АПР најраније у години која претходи години подношења захтева.

Улагања која се могу финансирати у оквиру овог програма обухватају:

1. доградњу/реконструкцију/адаптацију/санацију/пословног или производног простора,
2. куповину опреме (нове или половне, не старије од пет година),
3. трајна обртна средства, која могу да учествују највише до 20 одсто у структури укупног инвестиционог улагања.





Могуће је остварити право на финансијску подршку у виду бесповратних средстава у износу до 30 одсто вредности улагања. Преостали износ инвестиционог улагања привредних друштава и предузетника финансираће се из кредита Фонда под следећим условима:

Износ за правна лица и предузетнике	Кредит	Бесповратна средства	Укупно
минимални	280.000 динара	120.000 динара	400.000 динара
максимални	4.200.000 динара	1.800.000 динара	6.000.000 динара

Рок отплате до пет година у оквиру кога је грејс период до једне године. Каматна стопа уз примену валутне клаузуле:

- 1,5% годишње уз гаранцију банке,
- 3% годишње уз остала средства обезбеђења.

**Јавни позив** је отворен док се средства из Програма не утроше, а најкасније до **31. децембра 2018. године**.

### III ПОДСТИЦАЈИ КОЈИ СЕ РЕАЛИЗУЈУ ПРЕКО НАЦИОНАЛНЕ СЛУЖБЕ ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ

#### А) Субвенције за запошљавање

Јавни позив послодавцима за субвенције за запошљавање незапослених лица из категорије теже запошљивих на новоотвореним радним местима објављен је у фебруару, а конкурс је **отворен до 30. новембра 2018. године**. У складу са овим јавним позивом, субвенција се одобрава послодавцима који припадају приватном сектору, у једнократном износу, ради запошљавања незапослених који се воде на евиденцији Националне службе за запошљавање.

Висина субвенције је одређена степеном развијености јединице локалне самоуправе према месту запошљавања лица и износи:

- 150.000,00 РАД по лицу, односно 180.000,00 РСД за особе са инвалидитетом, радно способне кориснике новчане социјалне помоћи, младе до 30 година старости који су имали/имају статус детета без родитељског старања и жртве породичног насиља, у првој и другој групи ЈЛС (јединица локалне самоуправе),
- 200.000,00 РСД по лицу, односно 240.000,00 РСД за особе са инвалидитетом, радно способне кориснике новчане социјалне помоћи, младе до 30 година старости који су имали/имају статус детета без родитељског старања и жртве породичног насиља, у трећој групи ЈЛС;
- 250.000,00 РСД по лицу, односно 300.000,00 РСД за особе са инвалидитетом, радно способне кориснике новчане социјалне помоћи.



## Б) Субвенције за особе са инвалидитетом

### 1. Субвенција зараде за особе са инвалидитетом без радног искуства у 2018. години

Јавни конкурс је објављен у фебруару, а **пријаве се примају до краја 2018. године**. Послодавац који на неодређено време запосли особу са инвалидитетом без радног искуства, има право на субвенцију зараде за ту особу, у трајању од 12 месеци од дана заснивања радног односа. Субвенција зараде се одобрава у висини до 75 одсто укупних трошкова зараде са припадајућим доприносима за обавезно социјално осигурање, али не више од износа минималне зараде, под условом да запошљава особу са инвалидитетом пријављену на евиденцију незапослених која нема радног искуства на пословима на којима се запошљава и да послодавац обавља делатност минимум 3 месеца пре подношења захтева за субвенцију зараде, у радном односу има најмање једно запослено лице итд.

### 2. Субвенција за подршку особама са инвалидитетом

Јавни конкурс за рефундацију трошкова подршке особама са инвалидитетом које се запошљавају под посебним условима у 2018. години је објављен 14. фебруара и отворен је до краја 2018. године. У складу са јавним позивом могуће је остварити:

1. Рефундацију трошкова зараде лицу ангажованом на пружању подршке на радном месту - радна асистенција- само за време док пружа стручну помоћ, а најдуже 12 месеци, а максимално у висини до 50.000,00 РСД месечно,
2. Рефундација примерених трошкова прилагођавања радног места у једнократном износу што подразумева техничко и технолошко опремање радног места, средстава за рад, простора и опреме, у складу са могућностима и потребама запослене особе са инвалидитетом, у једнократном износу до 400.000,00 РСД по особи са инвалидитетом. Висина рефундације трошкова подршке не сме да буде већа од 100 одсто оправданих додатних трошкова.

## Актуелни конкурси за иновативне компаније

### I ПРОГРАМ САРАДЊЕ НАУКЕ И ПРИВРЕДЕ

Програм сарадње науке и привреде (*Collaborative Grant Scheme for R&D Organizations and Private Sector Enterprises*) спроводи Фонд за иновациону делатност.

Циљ Програма сарадње науке и привреде је да унапреди индустријска истраживања, подстичући предузећа из приватног сектора и јавне научноистраживачке организације да спроводе заједничке пројекте из области истраживања и развоја са идејом да креирају нове или унапреде постојеће комерцијално исплативе производе и услуге, као и иновативне технологије са значајним утицајем на будући развој и тржишним потенцијалом. Висина износа финансирања: до 300.000 евра, односно до 70% укупно одобреног буџета пројекта најмање 30% обезбеђује подносилац пријаве из других приватних извора независних од Фонда.

Услови за конкурисање: Конзорцијум сачињен од најмање једног микро, малог или средњег привредног друштва и најмање једне јавне научно-истраживачке институције које испуњавају услове прописане Приручником Програма сарадње науке и привреде; Конзорцијум може имати највише пет чланица.



Област/сектор: пројекат може доћи из било које области науке и технологије и било ког индустријског сектора.  
Време реализације пројекта: до 24 месеца

Јавни позив је отворен **од 3. октобра до 28. децембра 2018. године у 15h.**

## II ИНОВАЦИОНИ ВАУЧЕРИ

Програм иновационих ваучера спроводи Фонд за иновациону делатност, а укупан износ опредељених средстава износи 48.000.000,00 динара.

Иновациони ваучери представљају једноставан финансијски подстицај који омогућава малим и средњим предузећима да, користећи услуге научноистраживачког сектора, подигну ниво иновативности својих производа и постану конкурентнија на тржишту.

Циљеви Програма иновационих ваучера су: да се мала и средња предузећа (МСП) из приватног сектора подстакну да користе услуге научноистраживачких институција како би побољшали своје производе, процесе, вештине и услуге, и тако унапредили своју укупну конкурентност; да се поспешу успостављање веза и сарадње између МСП из приватног сектора, с једне стране и научноистраживачких институција, са друге стране, а све у корист развоја привреде Србије.

Висина износа финансирања:

- до 800.000 динара, односно 80% укупних трошкова услуге, не укључујући порез на додату вредност (ПДВ),
- најмање 20% обезбеђује подносилац пријаве из других извора независно од Фонда.

Једном подносиоцу пријаве могу бити одобрена највише два иновациона ваучера, у укупном максималном износу од 1.200.000,00 динара.

### Услови за учешће у Програму

Подносиоци пријава који кумулативно испуњавају услове подобни су за пријаву за Програм:

- Правна лица основана у складу са важећим Законом о привредним друштвима и регистрована у Агенцији за привредне регистре Републике Србије;
- Привредна друштва разврстана као микро, мала или средња у складу са важећим Законом о рачуноводству;
- Привредна друштва у већинском приватном власништву.

Подносиоци пријава који испуњавају наведене услове подносе пријаву за добијање иновационог ваучера за коришћење услуга јавних и свих осталих акредитованих научноистраживачких организација: универзитета, факултета, института и иновационих центара и других акредитованих научноистраживачких организација у Србији, укључујући и оне у приватном власништву.



## Услуге које се финансирају Програмом

Иновациони ваучери могу да се користе за трансфер научних, технолошких или иновативних услуга које су нове за подносиоца пријаве, односно за решавање неког техничког/технолошког проблема које подносилац пријаве одреди. Подршка кроз иновациони ваучер може да се одобри за следеће услуге: Развој нових или побољшање постојећих производа (у односу на функције и квалитет), процеса или услуга; Доказ концепта; Студија изводљивости; Производња лабораторијског прототипа; Израда демонстрационог прототипа; Различити видови испитивања (у лабораторији, у пилот постројењу); Валидација технологије; Валидација нових или побољшаних производа, процеса или услуга; Саветодавне услуге у вези са иновационом делатношћу; Развој и увођење посебног софтвера за производ или процес (у оквиру развоја производа); Специфичне обуке у вези са развојем технолошких решења (за ове сврхе може се користити највише 20% вредности иновационог ваучера).



Пријава за иновационе ваучере је **од 3. октобра 2018. године до утрошка опредељених средстава.**

За додатне информације контактирајте **Центар за подршку инвестицијама и ЈПП ПКС** путем телефона **011 / 41 49 444** или нам пишите на имејл: [investicije@pks.rs](mailto:investicije@pks.rs).

Додатне информације о актуелним програмима подршке пронаћи ћете на интернет странама:

[Развојне агенције Србије \(РАС\)](#)

[Фонда за развој](#)

[Министарства привреде](#)

[Агенције за осигурање и финансирање извоза](#)

[Националне служба за запошљавање](#)





### Најбржи пут до инопартнера

Привредна комора Србије је члан [Европске мреже предузетништва](#) и координатор Конзорцијума ЕЕН мреже у Србији. Услуге ЕЕН мреже су превасходно намењене малим и средњим предузећима као сервис када је у питању интернационализација пословања. Европска мрежа предузетништва има за циљ да предузећа лакше и брже пронађу партнере у иностранству кроз бесплатне услуге претраге [Базе пословне сарадње](#) и учешћа на међународним [пословним сусретима](#) и [пословним мисијама](#).



### СЕ знак и Српски знак усаглашености – доказ безбедности вашег производа

Привредна комора Србије је покренула јединствену апликацију о [СЕ знак](#), који означава да производ задовољава битне захтеве у погледу безбедности и здравља корисника, захтеве заштите имовине и заштите животне средине. За све додатне информације о производима који подлежу СЕ означавању и попуњавање упитника којим можете проверити да ли се на ваш производ односи одређена ЕУ Директива заснована на новом приступу и/или одговарајући домаћи пропис посетите следећи линк: [СЕ знак](#).



### Едукација

Центар за едукацију и стручно образовање (ЦЕСО) Привредне коморе Србије привредницима омогућава савремену и континуирану пословну едукацију. Унапређење постојећих и стицање нових знања, вештина и компетенција, као и непрекидан лични и професионални развој, део су мисије ЦЕСО у афирмисању концепта целоживотног учења. Програми семинара и едукација се могу преузети на следећем линку: [ПКС едукација\\*](#).

\* Линк: [www.pks/edukacija](http://www.pks/edukacija)



## Методолошке напомене

Удружење за сточарство обухвата следеће групе делатности према КД(2010): узгој музних крава, узгој других говеда и бивола, узгој коња и других копитара, узгој оваца и коза, узгој свиња, узгој живине, узгој осталих животиња, мешовита пољопривредна производња, помоћне делатности у узгоју животиња, лов, траперство и одговарајуће услужне делатности, слатководни риболов, слатководне аквакултуре и ветеринарска делатност.

Републички завод за статистику почев од 2018. године просечне зараде рачуна на основу података из евиденције Пореске управе. Истраживање о зарадама заснива се на подацима из обрасца Пореске пријаве за порез по одбитку (образац ППП-ПД). Просечне зараде израчунавају се на основу износа обрачунатих зарада за извештајни месец и броја запослених који је изражен еквивалентом пуног радног времена (full-time equivalent – FTE). Обухваћене су све категорије запослених за које су послодавци, тј. пословни субјекти, Пореској управи доставили електронски попуњен образац пореске пријаве ППП-ПД са обрачунатим зарадама. Републички завод за статистику од 1999. године не располаже појединим подацима за АП Косово и Метохија, тако да они нису садржани у обухвату података за Републику Србију (укупно).

Према Закону о рачуноводству („Службени гласник РС” бр. 62/2013) правна лица су разврстана на велика, средња, мала и микро привредна друштва. Величина је утврђена према критеријумима за разврставање правних лица који су прописани Законом, и то: просечном броју запослених, пословном приходу и просечној вредности пословне имовине (два од три наведена критеријума одређује величину). За потребе анализе у овом билтену, према објављеним проценама Републичког завода за статистику, правна лица према величини разврстана су у складу са међународним препорукама и стандардима (према Еуростат методологији и препоруци Европске комисије, 2003/361/ЕЦ), на основу броја запослених. Републички завод за статистику од 1999. године не располаже појединим подацима за АП Косово и Метохија, тако да они нису садржани у обухвату података за Републику Србију (укупно). Базе података о броју привредних субјеката, броју запослених и промету успостављене су на основу завршних рачуна правних лица (Агенција за привредне регистре), а број предузетника и број запослених код предузетника на основу података Пореске управе.

Неке вредности, приказане у билтену, заокружене су на милионе или милијарде, са једним децималним местом, стога укупне вредности (сумари) се не слажу увек са збиром појединачних података, с обзиром на то да су коришћени незаокружени бројеви (што даје прецизније податке).

### Коришћене скраћенице

БДП	Бруто домаћи производ	Ø	Просек периода
БДВ	Бруто додата вредност	АПК	Анкета о радној снази
СДИ	Стране директне инвестиције	ЕУ (28)	Европска унија коју чини 28 држава чланица
КД (2010)	Класификација делатности	РСД	Српски динар
СМТК	Стандардна међународна трговинска класификација	ЕУР	Евро
ПДВ	Порез на додату вредност	УСД	Амерички долар
		МПШВ	Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде

**Извори података:** Републички завод за статистику (РЗС), Народна банка Србије (НБС), Агенција за привредне регистре (АПР), Привредна комора Србије (ПКС), Управа царина (УЦ), Министарство финансија (МФ), Пореска управа (ПУ), Завод за статистику Европске уније (Eurostat), Чикашка продуктна берза (СМЕ), Bloomberg L.P, Међународни трговински центар (ICT TradeMap), Европска централна банка (ЕЦБ), Међународни монетарни фонд (ММФ), Министарство пољопривреде САД (USDA).

**Девизни курсеви:** Сви прерачуни у билтену су извршени према следећим просечним средњим курсевима Народне банке Србије:

Период:	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.		
							I квартал	II квартал	III квартал
EUR/RSD	113,1277	113,1369	117,3060	120,7328	123,1179	121,3367	118,4251	118,1712	118,1386
USD/RSD	88,1169	85,1730	88,5408	108,8543	111,2903	107,4987	96,3415	99,2224	101,5888

Извор: НБС.

**Одрицање од одговорности:** Подаци су подложни изменама у складу са променама званичних извора података. Информације у овом извештају су дате у сврху општег информисања и не могу бити замена за економски савет, нити се њиховим објављивањем ствара било каква обавеза за Привредну комору Србије. Умножавање и дистрибуирање билтена и делова дозвољено је уколико се наведе извор и копија достави Привредној комори Србије на: [analitika@pks.rs](mailto:analitika@pks.rs).



## Удружење за сточарство и прераду сточарских производа

Од оснивања Удружења за сточарство и прераду сточарских производа, августа 2016. одржане су Седница Одбора Удружења за сточарство и прераду сточарских производа – конститутивна и Седнице са актуелним темама из области рада постојећих групација.

Групације у оквиру рада Удружења за сточарство и прераду сточарских производа су:

1. Групација за рибарство
2. Групација за пчеларство и производњу меда
3. Групација произвођача живинског меса и јаја
4. Групација ветеринарских служби при привредним субјектима који се баве сточарском производњом
5. Групација млекарске индустрије-произвођачи и прерађивачи млека
6. Групација кланичне индустрије-производња, обрада и конзервисање меса и производа од меса
7. Групација за центара за репродукцију и вештачко осемењавање животиња
8. Групација индустрије споредних производа животињског порекла
9. Групација за сточарску производњу и прераду сточарских производа

На Седници Одбора Удружења за сточарство и прераду сточарских производа, инициране су и дати предлози за формирање посебних групација из области говедарства, свињарства, овчарства и козарства. Раздвајање Групације сточарску производњу и прераду сточарских производа, на наведене области примарног сточарства, има за циљ да окупи постојећа удружења примарних произвођача и унапреди:

- Преговарачку моћ са прерађивачком индустријом (пр. политика формирања цене и услови плаћања).
- Сарадњу са надлежним министарством, креаторима мера које треба да доведу до усвајања Закона о уређењу тржишта пољопривредних и прехранбених производа.

## Контакт



Привредна комора Србије  
Ресавска 13-15  
11000 Београд



T: 0800 808 809



[www.pks.rs](http://www.pks.rs)  
E: [bis@pks.rs](mailto:bis@pks.rs)



#PKS  
@Privrednakomora

Удружење за сточарство и  
прераду сточарских производа  
Ненад Будимовић, секретар

T: (+381 11) 33 04 525

E: [stocarstvo@pks.rs](mailto:stocarstvo@pks.rs)  
[poljoprivreda@pks.rs](mailto:poljoprivreda@pks.rs)





УДРУЖЕЊЕ ЗА  
СТОЧАРСТВО И  
ПРЕРАДУ СТОЧАРСКИХ  
ПРОИЗВОДА

ОДБОР УДРУЖЕЊА  
ЗА СТОЧАРСТВО И  
ПРЕРАДУ СТОЧАРСКИХ  
ПРОИЗВОДА





PKS еБилтени се објављују тромесечно и дистрибуирају свим чланицама PKS, у складу са организацијом рада стручних служби Привредне коморе Србије. Оглашавање у PKS еБилтенима и достављање материјала уз податке о фирми (назив предузећа, адреса, контакт телефон и ПИБ) могуће је путем имејлова: [analitika@pks.rs](mailto:analitika@pks.rs) или [bis@pks.rs](mailto:bis@pks.rs), као и позивом на број **0800 808 809**. Понуда за оглашавање у PKS еБилтену ће вам бити достављена мејлом. Више информација на страни: [www.pks.rs/oglašavanjePKSeBilten](http://www.pks.rs/oglašavanjePKSeBilten).